

Nota Kwaliteit
Openbare Ruimte
Amersfoort

Nota Kwaliteit Openbare Ruimte

OPENBARE RUIMTE: ESSENTIE VAN DE STAD

COLOFON

Gemeente Amersfoort

Deze nota is opgesteld door :

B.H. de Maar

P. Promes

SOB - Afdeling Stedelijk Beheer

en

A.G. Bijlholt

H.L. Hibma (Lay-out)

SOB - Afdeling Ruimtelijke Planvorming

December 2005

NOTA KWALITEIT
OPENBARE RUIMTE
AMERSFOORT

INHOUD

INLEIDING	5
DEEL A: VISIE OP INRICHTING EN BEHEER VAN DE OPENBARE RUIMTE	7
1. KWALITEIT VAN DE OPENBARE RUIMTE	9
2. AMBITIES VOOR INRICHTING EN BEHEER VAN DE OPENBARE RUIMTE	17
3. NULSITUATIE EN FINANCIËLE HAALBAARHEID	35
4. PERIODIEKE EVALUATIES VAN DE UITVOERING	37
DEEL B: HOE HET IS EN HOE ER MEE OM TE GAAN	39
INLEIDING	41
1. DE STEDELIJKE GROEN EN WATERSTRUCTUUR	43
2. DE HOOFDINFRASTRUCTUUR	45
3. DE WIJKBESCHRIJVINGEN	49
4. DE PARELTJES	125
BIJLAGEN	1
BIJLAGE 1 WAT IS BASIS	3
BIJLAGE 2 AMBITIES VOOR INRICHTING EN BEHEER PER STRUCTUURELEMENT	11
BIJLAGE 3 HET BEHEER VAN HET GROEN	35
LITERATUURLIJST	37

Waar de Binnenstad fungeert als het visitekaartje van Amersfoort, zijn de “pareltjes” de visitekaartjes van de afzonderlijk wijken of delen van de stad.

Plekken

We onderscheiden als bijzondere plekken: de Binnenstad en de stationspleinen, de (boven)wijkse winkelgebieden en de “pareltjes” in de wijken. Voorbeelden van pareltjes zijn: het parkje op het Borneoplein, en de omgeving van de Viking in Liendert als een bijzondere plek in de wijk. Het zijn plekken waar de schoonheid (esthetiek zowel als heel en netjes) voorop staat.

2. AMBITIES VOOR INRICHTING EN BEHEER VAN DE OPENBARE RUIMTE

Per lijn, gebied of plek dromen we natuurlijk van geldbomen die eeuwig bloeien en vrucht dragen, zodat plantsoenen er altijd pico bello uitzien en speelplekken brandschoon zijn...Maar dromen zijn bedrog. Ze worden vertaald naar betaalbare ambities.

2.1 AMBITIES PER STRUCTUUR-ELEMENT

De ambities betreffen het resultaat dat wordt nagestreefd, niet de inspanning die daarvoor moet worden geleverd.

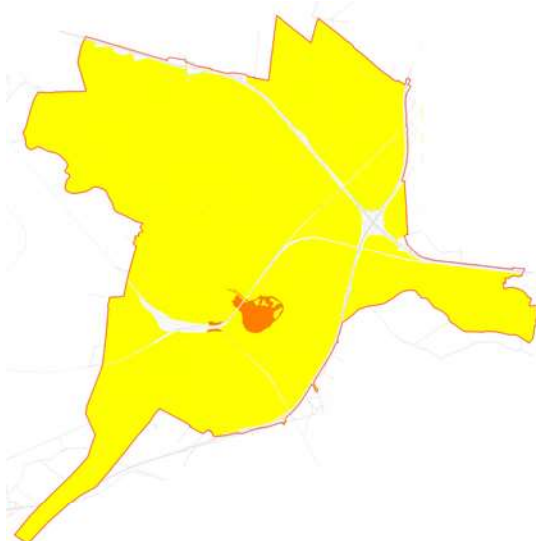
Bij het toekennen van ambities zijn we uitgegaan van de volgende principes:

- 1) Overall geldt 'Amersfoort Basis' als minimum ambitie ten aanzien van inrichting en beheer
- 2) In gebieden met dezelfde functies geldt hetzelfde ambitieniveau
- 3) In gezichtsbepalende gebieden, zoals de Binnenstad en de stationspleinen, geldt een hogere ambitie voor inrichting en beheer.
- 4) Datzelfde geldt voor unieke plekjes in de wijken (de zogenaamde pareltjes).
- 5) In druk bezochte gebieden, zoals stads- en wijkparken en wijkwinkelcentra, geldt een hogere ambitie voor de inrichting

In onderstaande kaartjes zijn de ambities weergegeven voor de gehele stad ten aanzien van technische staat, netheid en beeldkwaliteit. Vooral deze drie deelkwaliteiten bepalen hoe de openbare ruimte wordt ervaren.

Een overzicht van alle ambities is opgenomen in Tabel 1.

Per structurelement lichten we de ambities op hoofdlijnen toe. Een gedetailleerde motivering is te vinden in Bijlage 2.

Ambitie technische staat en netheid.

Ambitie beeldkwaliteit.

	Functie					Beeld		Betrokken- heid
	Multifunctio- naliteit en flexibiliteit	Verkeers- veiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische waarde	Technische staat	Beeld- kwaliteit	Netheid	
Woongebieden					1			
Bedrijventerreinen en kantorenlocaties								
Stads- en wijkparken								
Hoofdinfrastructuur					verharding + bebording hoog (2009)			
Eem, Valleikanaal en beken								
Binnenstad, Stationsplein- Noord en Zuid					3		3	
Stadsdeel- en wijkwinkelcentra Stationsplein Schothorst								
Buurtwinkelcentra								
Pareltjes								
Buitengebied								

basis
hoog
zeer hoog

Tabel 1. Ambities per structurelement

Opmerkingen bij de tabel 1:

- 1) Door achterstallig onderhoud van vóór 2001 is het niveau van de technische staat van de rijbanen en het groen in woonstraten op dit moment gemiddeld Laag. Het is onze ambitie om het achterstallig onderhoud van de rijbanen in 2015 volledig te hebben weggewerkt, het beheerniveau zal dan Basis zijn. Het achterstallig onderhoud van het groen in de woonstraten is dan nog niet geheel weggewerkt, het streven is wel gericht op het realiseren van niveau Basis.
- 2) Door achterstallig onderhoud van vóór 2001 is het niveau van de technische staat van het buurt- en blokgroen op dit moment Basis tot Laag. Het is onze ambitie om het achterstallig onderhoud van het buurt- en blokgroen in 2009 te hebben weggewerkt, het beheerniveau zal dan Basis zijn.
- 3) Uitgezonderd de woongebieden in de Binnenstad die alleen een woonfunctie hebben, in deze woongebieden geldt niveau Basis.

2.2 WOONGEBIEDEN

De essentie van wonen en verblijven komt tot uitdrukking in de sfeer, het woongenot en het veilig kunnen gebruiken van de woonomgeving. Daar moeten bewoners en gemeente samen hun schouders onder zetten. Wij zorgen voor een veilig gebruik van de woonomgeving, met een inrichting die flexibel is aan te passen aan veranderende omstandigheden. Bewoners zorgen voor de sfeer en de kleur van de buurt.

Binnen de woongebieden onderscheiden we verschillende soorten gebieden zoals woonstraten, buurt- en blokgroen, speelplekken. Zij verschillen in de mate waarin de openbare ruimte een verkeersfunctie en/of een recreatieve of verblijfsfunctie vervult. Dit is bepalend voor de ambities. In de woongebieden gelden de volgende ambities:

19

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Woonstraten en -erven (inclusief verkavelingsgroen)	H	B	H	B	B	B	B	H
Buurt- en blokgroen	H	B	H	B	B	H	B	H
Speelplekken	H	H	ZH	B	B	B	B	ZH
Wijkontsluitingswegen	B	B	H	B	B	H	B	B
Watergangen en vijvers	H	B	B	H	B	B	B	H
Omgeving van scholen/instellingen	H	H	H	B	B	B	B	H

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

Voor alle woongebieden geldt dat de ambitie ten aanzien van de multifunctionaliteit Hoog is met oog op het multifunctionele karakter (rijden, fietsen, lopen, spelen, ontmoeten, zitten, parkeren) en de wens om flexibel te kunnen reageren op veranderende behoeften ten aanzien van inrichting en beheer.

Ook voor sociale veiligheid is de ambitie in woongebieden Hoog. De woonomgeving wordt immers als een verlengstuk van het 'thuis' ervaren. Dit geldt niet alleen voor de woonstraten, maar ook voor de routes waarlangs men zich verplaatst of de plekken waar men recreëert, het buurt- en blokgroen en in het bijzonder de speelplekken.

Inrichting en het beheer zijn zo goed mogelijk afgestemd op preventie van criminaliteit. Een verzorgde openbare ruimte draagt ook bij aan het gevoel van veiligheid.

In het algemeen hebben mensen een hoge betrokkenheid ten aanzien van hun directe woonomgeving. Dit uit zich in zorg voor hun eigen terrein, en mede-verantwoordelijkheid ten aanzien van de openbare ruimte. Deze mede-verantwoordelijkheid houdt in: een oog-en-oor-functie naar gemeente en politie en een goed gebruik van de openbare ruimte. De ruimtelijke opzet en inrichting roept de eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de bewoners op en is afgestemd op de directe leefomgeving van de bewoners. Dit betekent ook dat de gemeente de bewoners betreft bij (nieuwe) plannen die voor inrichting en beheer worden gemaakt.

In de omgeving van specifieke plekken als scholen en speelplekken gelden extra ambities. Ten aanzien van verkeersveiligheid is hier de ambitie Hoog. Dit wordt zichtbaar door bijvoorbeeld de aanleg van snelheidsremmende voorzieningen en anti-parkeermaatregelen en extra aandacht voor het onderhoud van verhardingen, verlichting en groen ten behoeve van een goede begaanbaarheid en goed zicht.

Voor de toelichting bij de overige ambities die hoger zijn dan Basis, verwijzen we naar Bijlage 2.

Het beheerniveau in de woongebieden is Basis. Uitzondering hierop vormt het beheerniveau voor de technische staat van de verharding van rijbanen en van het groen in de woonstraten. Het beheerniveau is hier vooralsnog Laag om budgettaire redenen. De trottoirs worden wel op niveau Basis onderhouden. Het is onze ambitie om het achterstallig onderhoud van de rijbanen in 2015 te hebben weggewerkt, het beheerniveau is dan Basis. Het achterstallig onderhoud van het groen in de woonstraten is dan nog niet geheel weggewerkt, het streven is wel gericht op het realiseren van niveau Basis.

Het beheerniveau voor de speelplekken en hun directe omgeving zou Hoog moeten zijn, maar die ambitie hebben we om financiële redenen bij moeten stellen.

Technisch staat verharding Laag (rijbaan woonstraat)

Technisch staat verharding Basis (trottoir)

Netheid woonstraat Basis

Technische staat groen Basis

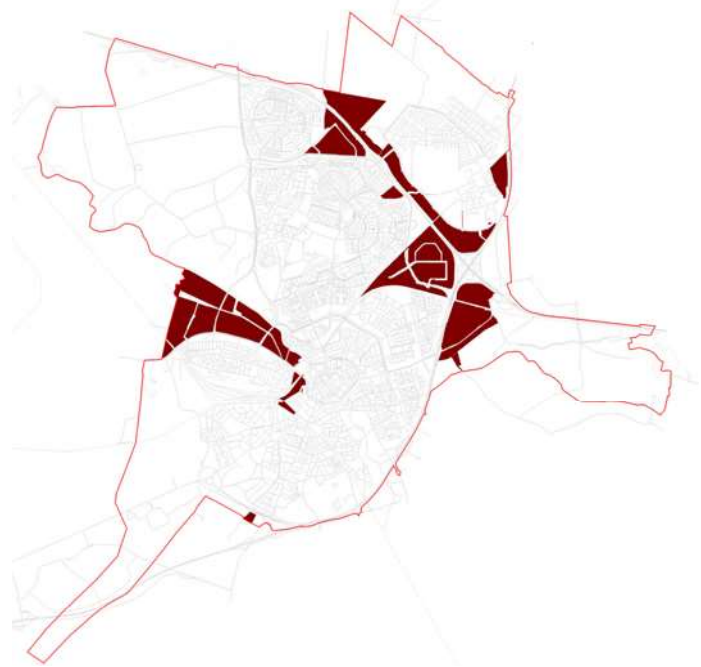

Netheid groen Basis

2.3 BEDRIJVENTERREINEN EN KANTORENLOCATIES

Van oudsher is Amersfoort een handelsstad. De doorwaadbare plek aan de Eem was een kruispunt van handelswegen tussen noord en zuid, oost en west. Het was een ideale plek voor kooplieden om elkaar te ontmoeten en de meegebrachte waren aan de man te brengen. Die goede bereikbaarheid is nog steeds een belangrijke voorwaarde voor het drijven van handel. Daarnaast staat een bedrijf graag in een omgeving die past bij de functie en het imago. Dat is ook goed voor de handel.

In Amersfoort hebben we verschillende typen bedrijventerreinen. Ze onderscheiden zich van elkaar door de categorieën bedrijven die zich er mogen vestigen. Voor de ambities ten aanzien van de openbare ruimte maken we geen onderscheid tussen de verschillende soorten bedrijventerreinen. Met uitzondering van kantorenlocaties. Dit leidt tot de volgende ambities:

21

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Bedrijventerreinen	B	B	B	B	B	B	B	H
Kantorenlocaties	B	B	B	B	B	H	B	H

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

In geval van kantorenlocaties streven we voor de openbare ruimte naar een hoogwaardige inrichting en de mogelijkheid voor kantoren om daarop aan te sluiten met een eigen gezicht van kantoorgebouw en inrichting van het eigen terrein.

De openbare ruimte als entree naar de bedrijven is niet alleen een zaak van de gemeente. Bedrijven hechten waarde aan representativiteit van hun bedrijf en omgeving. Van de bedrijven verwachten we daarom ook een rol in het beheer en gebruik van de openbare ruimte grenzend aan hun bedrijf. Dit betreft een oog- en oorfunctie, het tegengaan van zwerfvuil en het afdwingen van een goed gebruik van de openbare ruimte door eigen werknemers en bezoekers.

Het beheerniveau is Basis. Als eigenaren of huurders een hoger beheerniveau wensen, werkt de gemeente mee aan de totstandkoming van een parkmanagementorganisatie. Daarbinnen kunnen afspraken worden gemaakt hoe een hoger niveau kan worden bereikt en in stand gehouden. Belanghebbenden kunnen de extra kosten betalen of (een deel van) de uitvoering overnemen.

*Technische staat en netheid verharding
bedrijventerrein Basis*

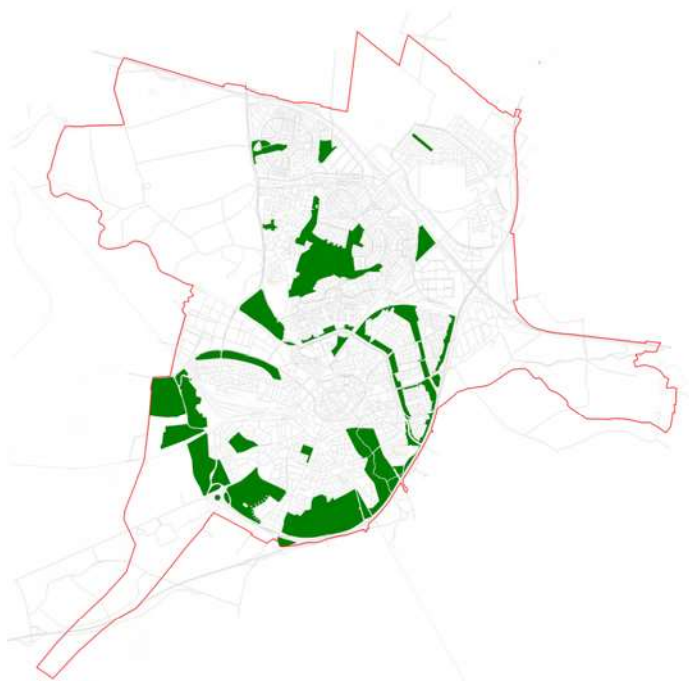

Technische staat en netheid groen Basis 'cultuur'

2.4 STADS- EN WIJKPARKEN

Park Schothorst

Binnen de contouren van de stad blijkt dat de omliggende landschappen sluimerend in de ondergrond van de stad aanwezig zijn. Waar de condities gunstig zijn, komen ze zichtbaar naar boven met hun kenmerkende flora en fauna. En daar genieten wij van. Dat begint met gewoon 'even een straatje om' of spelen op een speelplek dicht bij huis.

Bomen in bosverband, met of zonder een ondoorzichtige of halfdoorzichtige onderbegroeiing, voeden het gevoel 'in de natuur' te zijn. Het geeft de romantiek en de rust van een vroege ochtend- of avondschemer waarbij het geluid van een vogel de stilte van de beplanting en de in nevel gehulde grasvelden en waterpartijen doorbreekt. Het geeft de spanning en de onrust die horen bij het geluid van de wind die door de takken van de bomen fluit.

De stadsdeel- en wijkparken in de stad zoals bijvoorbeeld park Schothorst, park Randenbroek, de groengordel Soesterkwartier, het Waterwingebied en park Nieuwland, hebben een recreatieve functie en zijn ecologisch waardevol. Sommige parken zijn tevens belangrijk vanuit cultuurhistorisch oogpunt.

De bossen in het zuiden en westen van de stad (Nimmerdor, Klein Zwitserland en Bokkeduinen) zijn onderdeel van het stedelijk groen. Deze gebieden worden daarom ook gezien als stads- en wijkparken, hoewel het voorzieningenniveau ten behoeve van recreatie hier lager is dan bijvoorbeeld in park Schothorst. Zij maken deel uit van het landschap van de Utrechtse Heuvelrug. De bossen zijn zowel natuur- als recreatiegebied. Ze liggen niet in de kerngebieden van de provinciale ecologische hoofdstructuur, maar vormen wel een belangrijke buffer tussen de kerngebieden en het stedelijk gebied.

De volgende ambities gelden:

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Stads- en wijkparken	H	B	H	H	B	H	B	B

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

De parken hebben een (boven)wijkse recreatieve functie en de belevingswaarde is van groot belang. De parken moeten daarom overdag uitnodigend zijn en een gevoel van veiligheid geven, bijvoorbeeld door voldoende openheid en een verzorgde uitstraling.

Ze maken deel uit van de Groen Blauwe Structuur. Ze herbergen zelf natuurwaarden en maken in een aantal gevallen onderdeel uit van de ecologische verbindingzones die door de stad lopen en onderdeel zijn van de ecologische hoofdstructuur zoals deze door de provincie is aangewezen.

De parken hebben de sferen van de landschappen waar ze deel van uitmaakten behouden en in sommige gevallen is er ook sprake van cultuurhistorische waarden die behouden moeten blijven. Daarmee hebben alle parken een eigen identiteit.

Het beheerniveau is Basis. Bij het beheer van het groen maken we onderscheid tussen relatief druk bezochte en/of cultuurhistorisch waardevolle gebieden en minder druk bezochte gebieden met ecologische waarden/potenties. Binnen één park kunnen deze twee varianten voorkomen. Voor het beheer van de eerste groep gebieden geldt niveau Basis voor cultureel groen. In de tweede groep gebieden geldt niveau Basis voor natuurlijk groen (zie Bijlage 3). Inrichting en beheer zijn hier gericht op 'natuurlijke processen' en afgestemd op de ecologische verbindingfunctie: de uitwisseling van flora en fauna.

24

Technische staat en netheid groen Basis

Technische staat en netheid groen Basis 'natuur'

2.5 HOOFDINFRASTRUCTUUR

Ons wegensysteem is vergelijkbaar met de menselijke bloedsomloop. Een optimaal functionerend netwerk is niet alleen van belang voor de vitaliteit van de stad, maar ook voor de gebieden daaromheen. De stadsontsluitingswegen en de wijkontsluitingswegen zijn de aders en slagaders die het hart van Amersfoort en de aangesloten gebieden laten kloppen. Daarnaast komen via deze wegen bezoekers naar de stad. En hun eerste indrukken doen zij op via deze lijnenstructuur.

De primaire functie van de hoofdinfrastructuur is het ontsluiten van gebieden op stedelijk niveau. Afmetingen, constructie en materialen zijn afgestemd op de soort en intensiteit van het verkeer en de primaire functie van de weg. Wanneer afwegingen moeten worden gemaakt ten aanzien van inrichting en/of beheer staat het aspect verkeersveiligheid altijd voorop. Voor de hoofdinfrastructuur gelden de volgende ambities:

25

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Hoofdinfrastructuur	B	H	B	B	B verharding rijbaan Hoog	H	B	B

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

Netheid hoofdinfrastructuur Basis

Daarnaast speelt de hoofdinfrastructuur een belangrijke rol in de beleving van de stad. Omdat de hoofdinfrastructuur de belangrijkste lijnen zijn waarlangs de stad wordt waargenomen, is een hoge beeldkwaliteit van belang. Het is van belang dat de weggebruiker zich goed kan oriënteren. Dit betekent enerzijds dat de inrichting bijdraagt in het onderscheid tussen hoofdwegen op stedelijk niveau en gebiedsontsluitingswegen op wijkniveau. Anderzijds is het voor de oriëntatie van belang dat de verschillende hoofdwegen een diversiteit aan inrichting hebben met ieder een eigen herkenbare signatuur. De continuïteit van het beeld in het lengteprofiel is hierbij van belang.

Het beheerniveau ten aanzien van de technische staat van de verharding en verkeersregulerende voorzieningen is Hoog (realisatietermijn 2009). Redenen hiervoor zijn de gebruiksiteit en de noodzakelijke zorg voor een goede en veilige afhandeling van het verkeer. Het beheerniveau ten aanzien van de overige onderdelen van de openbare ruimte en ten aanzien van netheid is Basis.

Technische staat bebording Hoog

Technische staat verharding Hoog

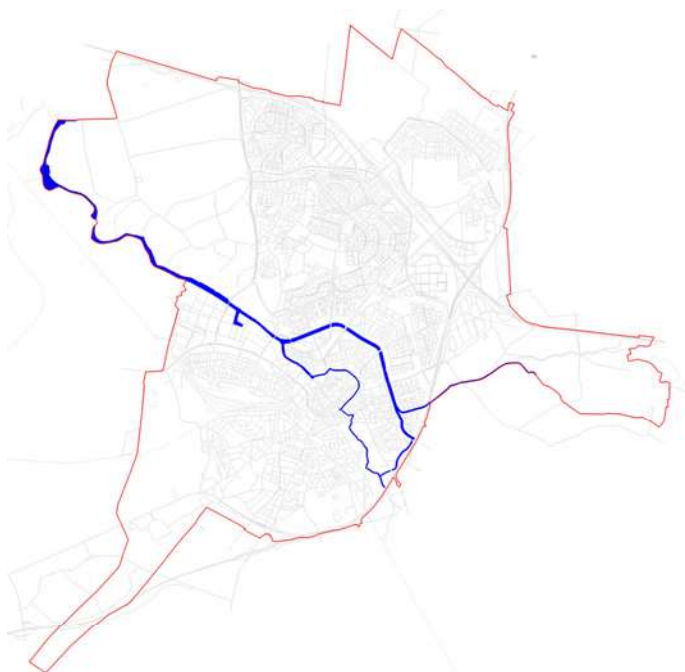

Technische staat en netheid groen Basis

2.6 EEM, VALLEIKANAAL EN BEKEN

Valleikanaal

De waterwegen vormen de tweede bloedsomloop van de stad. En dan bedoelen we niet de lijnen van de kleine slootjes in de wijken, hoe belangrijk die ook zijn voor onze droge voeten. We hebben het over de primaire watergangen. Zij vormen samen de hoofdafwatering en waterberging van Amersfoort. En niet alleen van Amersfoort, maar van de hele Gelderse Vallei. Amersfoort is als het ware het gootsteenputje van de Vallei: alle belangrijke waterstromen vanuit het oosten komen samen in onze stad. Uiteindelijk komen ze terecht in de Eem die het water verder afvoert naar de randmeren.

De Eem, het Valleikanaal en de beken vormen de belangrijkste doorgaande watergangen in Amersfoort. Zij hebben als hoofdfunctie berging en afvoer van water en vormen een belangrijke verbinding tussen de stad en het landelijk gebied. Aan deze wateren is door de provincie de functie natte ecologische verbindingzone toegekend. De beleidsvisie Groen Blauwe Structuur is voor de Eemoevers in het stedelijk gebied gericht op het verbeteren van voorzieningen voor watergerichte recreatie. Het Valleikanaal heeft al een functie voor routegebonden recreatie langs het water en biedt tevens kansen voor de kleine watersport.

27

De volgende ambities zijn toegekend:

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Eem, Valleikanaal en beken	H	B	B	ZH	B	H	B	B

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

De combinatie van recreatie- en natuurfuncties, naast de hoofdfunctie berging en waterafvoer vraagt steeds om maatwerk. Nadat de waterafvoerende functie is veiliggesteld, worden de belangen van de natuurwaarden en het gebruik steeds ten opzichte van elkaar afgewogen. Daarbij streven we naar een combinatie van functies. Doelstelling is dat de natte ecologische verbindingzones in 2015 ook als zodanig zijn ingericht (Beleidsvisie Groen Blauwe Structuur). Dit houdt in dat de oevers over een zo groot mogelijke lengte (minimaal 50%) natuurvriendelijk zijn ingericht en goede mogelijkheden bieden voor migratie.

Deze grote doorgaande watergangen hebben voorts een belangrijke functie ten aanzien van de herkenbaarheid van plekken en stadsdelen en voor de oriëntatie in de stad. Het is belangrijk dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het water in de stad behouden blijven. Het beheer en onderhoud is afgestemd op zowel het beschermen van de natuurwaarden als op het behouden van de belevingswaarde. Het beheerniveau is Basis, met als bijzonderheid dat het beheer gericht is op 'natuurlijke processen' (zie Bijlage 3).

Technische staat en netheid groen Basis 'natuur'.

2.7 BINNENSTAD EN STATIONS- PLEIN-NOORD EN -ZUID

De binnenstad van Amersfoort vormt dé trekpleister van Amersfoort. Het historische hart met meer dan 350 monumenten en de middeleeuwse grachten. De Onze Lieve Vrouwetoren die nog altijd boven alles uitsteekt. De Hof, het kernwinkelgebied, de vele kleine straatjes en pleinen met een keur aan winkeltjes, restaurantjes en cafés. De musea en de rondvaarttochten. Daar zijn we trots op, dat koesteren wij.

Hoge eisen aan functionaliteit, beeldkwaliteit en technische staat.

We stellen hoge eisen aan de kwaliteit van de openbare ruimte van de Binnenstad:

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Binnenstad, Stationsplein-Noord en –Zuid	H	B	H	B	H	ZH	H	H
Zocherplantsoen	H	B	H	H	H	ZH	H	B
Stadsgrachten	H	B	B	H	H kademuren Basis	ZH	H	H

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

Visitekaartje voor de hele stad.

Veel aandacht is nodig om de verschillende functies van de Binnenstad (ontsluiten van winkels en woningen, het houden van markten en culturele festiviteiten, recreatie, representatie, cultuurhistorie) naast elkaar en in combinatie met elkaar te laten bestaan.

De openbare ruimte moet op alle tijden van de dag uitnodigend zijn. Dit stelt hoge eisen aan verlichting en het voorkómen van 'dode' hoeken. Een verzorgde openbare ruimte draagt bij aan een gevoel van veiligheid, evenals permanent toezicht of de frequente aanwezigheid van degene die onderhoudswerkzaamheden verricht.

Gezien de hoge gebruiksintensiteit door voetgangers, fietsers en automobilisten en de gewenste hoogwaardige uitstraling, worden extra eisen gesteld aan de technische en functionele staat van de voorzieningen.

De Binnenstad als regionale trekpleister heeft een herkenbare, hoogwaardige inrichting nodig, met een eigen Amersfoortse identiteit. Dit begint met goede, herkenbare en overzichtelijke entrees. Vervolgens komt een hoogwaardige inrichting tot uitdrukking in luxere materialen en bijzondere inrichtingen.

De netheid van de openbare ruimte ondersteunt de vereiste hoge beeldkwaliteit en het verlangde beeld van representativiteit.

De ambities voor het Zocherplantsoen en het grachtensysteem passen binnen de ambities voor de Binnenstad.

De openbare ruimte als entree naar winkels en horeca-ondernemingen is niet alleen een zaak van de gemeente. Van de ondernemers verwachten we daarom ook een rol in het beheer en gebruik van de openbare ruimte: een oog- en oorfunctie, een bijdrage in het netjes houden van de omgeving (het zelf plaatsen en legen van afvalbakken) en het respecteren van de gebruiksregels voor de openbare ruimte.

Het beheerniveau is Hoog gezien de hoge ambitie ten aanzien van bijna alle deelkwaliteiten. Bij het beheer ligt daarbij het accent op het realiseren van het verlangde beeld (heel, schoon en netjes) en het gewenste gevoel van veiligheid (goede verlichting, schoon en netjes).

Daarnaast is ook veel aandacht nodig voor regulering en toezicht op het gebruik van de openbare ruimte en zonodig handhaving. Uitzondering hierop vormen de gebieden in de Binnenstad die alleen een woonfunctie hebben, het beheerniveau is daar zoals in andere woongebieden Basis.

Het beheerniveau voor de stadsgrachten is Hoog, uitgezonderd het beheerniveau voor de technische staat van de kademuuren en andere civiele kunstwerken. Het beheerniveau hiervan is Basis met oog op de beschikbare financiële middelen.

Technische staat en netheid Binnenstad Hoog

Technische staat kademuur Basis

Korte Gracht netheid Hoog

Zocherplantsoen: technische staat en netheid hoog.

2.8 OVERIGE WINKELGEBIEDEN EN STATIONSPLEINEN

Naast de Binnenstad zijn er in Amersfoort kleinere winkelcentra met een bovenwijkse-, wijkse- of buurtfunctie. Afhankelijk van de functie op stedelijk niveau kennen we verschillende ambities toe. Alleen Emiclaer wordt aangemerkt als stadsdeelwinkelcentrum. De grootste winkelcentra in een wijk worden aangemerkt als wijkwinkelcentra (vb. Noordewierweg, Neptunusplein, Pieter Stastokerf, etc.). De overige kleine verzamelingen winkels die voorzien in een buurtbehoefte worden aangemerkt als buurtwinkelcentra (vb. Wiekslag, Operaplein, etc.).

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Stadsdeel en wijkwinkelcentra	H	B	H	B	B	H	B	H
Buurtwinkelcentra	H	B	H	B	B	B	B	H
Stationsplein Schothorst	H	B	H	B	B	H	B	B

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

De charme van een buurtwinkelcentrum: even een boodschap doen om de hoek, het dagelijkse loopje voor de buurvrouw met haar rollator. De kleine winkelcentra op wijk of buurniveau zijn belangrijk voor veel verschillende mensen en functies. Het moet er veilig zijn, vertrouwd en mensen moeten er nog eens iemand tegen kunnen komen om een praatje te maken.

Technische staat en netheid winkelgebied Basis

De inrichting is afgestemd op het multifunctionele karakter en de hoge gebruiksdruk. Het gebruik van de openbare ruimte voor (fiets)parkeren, evenementen, terrassen, uitstallingen, kraampjes e.d. die de levendigheid vergroten, is goed gereguleerd zodat dat gebruik niet ten koste gaat van andere functies. Winkelgebieden zijn gedurende de openingstijden van de winkels en horecagelegenheden uitnodigend, bezoekers voelen zich veilig. Netheid en overzichtelijkheid zijn daarom aandachtspunt, evenals de verlichting en toezicht.

De openbare ruimte heeft een representatief karakter en bepaalt mede het gezicht van de winkels en horecagelegenheden. In stadsdeel- en wijkwinkelcentra kan zich dit uiten door het gebruik van materialen en meubilering die afwijken van de standaardmodellen. Een schone en nette openbare ruimte draagt bij aan de gewenste uitstraling.

De representativiteit die ondernemers graag willen zien in de openbare ruimte vraagt van hen een betrokkenheid die verder gaat dan in de woongebieden van de stad. Dit betekent dat zij meewerken aan een aantrekkelijke omgeving van hun winkel/horecagelegenheid.

Het beheerniveau is Basis. Als ondernemers meer willen dan wil de gemeente dit samen met hen organiseren. De gemeente werkt mee aan het realiseren van een hoger niveau door gezamenlijk afspraken te maken over mede- of zelfbeheer door de ondernemers in een parkmanagementorganisatie.

2.9 PARELTJES

Pareltjes zijn kleine stukje openbare ruimte die er ten opzichte van hun omgeving uitspringen door een hoge ruimtelijke en verblijfskwaliteit. Ze moeten bijdragen aan een positieve diversiteit in een wijk. Vaak zijn ze beperkt van omvang. De pareltjes kunnen qua uiterlijk sterk van elkaar verschillen, maar onderscheiden zich van het 'gemiddelde' beeld en zijn van betekenis op stads- of wijkniveau. Ze roepen herkenning op bij Amersfoorters of wijkbewoners. Voorbeelden zijn Borneoplein, omgeving de Viking (Liendert), vijver Puntenburg, oeverparkje 't Masker.

Technische staat en netheid hoog.

Een sieraad om mee te pronken. Een rozenperk waarin de tuinman nog tuinman kan zijn. Het voorjaar dat we verwelkomen met massaal bloeiende krokussen. Een klein parkje waar we stil kunnen mijmeren en herdenken. Een plek die bijzonder en herkenbaar is voor de wijk, buurt of de hele stad. Deze 'pareltjes' moeten we koesteren.

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Pareltjes	H	B	H	B	H	ZH	H	H

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

32

De ambities voor deze pareltjes zijn in het algemeen hoger dan in het omringende gebied. Het betreft dan vooral het representatieve karakter. Kenmerken zijn: een eigen gezicht, hoogwaardige materialen, extra verzorgd en netjes.

De pareltjes in een wijk hebben een uitnodigend karakter en geven een gevoel van veiligheid. Belangrijk daarbij is een overzichtelijke en goed verlichte openbare ruimte. Een hoge mate van netheid draagt ook bij aan het gevoel van veiligheid. Belangrijk bij dit soort plekjes is dat ze ook bereikbaar zijn voor gehandicapten, ouders met kinderwagens en ouderen met een rollator.

Gezien de representatieve functie en de relatief hoge gebruiksdruk en het gewenste gevoel van veiligheid is het van belang dat de verschillende onderdelen in de openbare ruimte heel zijn.

Het beheerniveau is Hoog, de beeldkwaliteit en netheid zijn de twee belangrijkste kwaliteiten van de pareltjes.

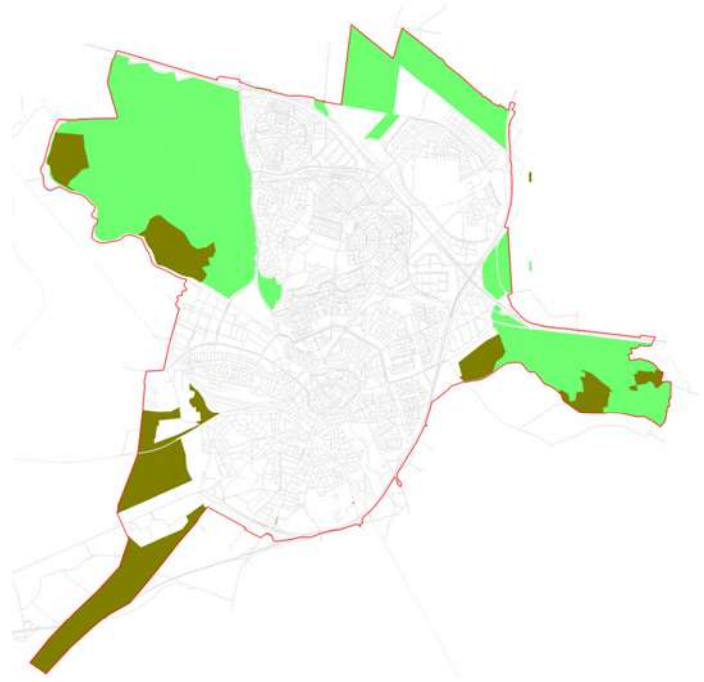

Voorbeelden van bestaande pareltjes.

2.10 BUITENGEBIED

Goede mogelijkheden voor recreatie zijn onmisbaar voor een leefbare stad. Door een ander soort en intensiteit van het recreatief gebruik, stellen we andere eisen aan de kwaliteit dan wanneer het gaat om natuur binnen de contouren van de stad.

Het buitengebied kenmerkt zich vooral door zijn eenvoudige oorspronkelijke structuur en inrichting.

	Multifunctionaliteit en flexibiliteit	Verkeersveiligheid	Sociale Veiligheid	Ecologische Waarde	Technische Staat	Beeldkwaliteit	Netheid	Betrokkenheid
Buitengebied	B	B	B	H	B	B	B	B

B = Basis, H = Hoog, ZH = Zeer hoog

Technische staat en netheid fietspad-berm Basis

Het beheerniveau is Basis met als bijzonderheid dat het beheer van het groen is afgestemd op 'natuurlijke processen' en op de verbindingfunctie van de wegbermen voor flora en fauna.

3.1. NULSITUATIE EN FINANCIËLE HAALBAARHEID

In paragraaf 2.1 staan de principes waarvan we zijn uitgegaan bij het toekennen van de ambities ten aanzien van inrichting en beheer. In de huidige situatie is echter sprake van grote achterstanden in het onderhoud van het groen en wegen ('Evaluatie Kwaliteit Openbare Ruimte' (EKOR), 2001). Bovendien zijn de huidige financiële kaders een vast gegeven. Daardoor hebben we de ambities in sommige gevallen naar beneden toe bijgesteld. Het gaat om de volgende situaties:

- a) In woonstraten is sprake van achterstallig onderhoud. Het niveau van de technische staat van de rijbanen en het groen is op dit moment gemiddeld Laag. Bij ongewijzigd financieel regiem willen we het achterstallig onderhoud van de rijbanen in 2015 hebben weggewerkt. Het beheerniveau voor de verharding is tot die tijd Laag, vanaf 2015 Basis.
Het achterstallig onderhoud van het groen in de woonstraten is in 2015 nog niet helemaal weggewerkt. Voor het dagelijks beheer is het streven wel steeds gericht op het realiseren van niveau Basis. Door achterstanden in het planmatig onderhoud en renovaties zal het beeld echter niet in alle gevallen daaraan voldoen.
Bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud worden de volgende prioriteiten gehanteerd: veiligheid, voorkomen van kapitaalvernietiging, hoofdinfrastructuur/hoofdgroenstructuur en prioriteitswijken.
- b) Het niveau van de technische staat van het buurt- en blokgroen in de woongebieden is anno 2005 Basis tot Laag. Dit komt door achterstallig onderhoud van vóór 2001. Het is onze ambitie om deze achterstand in 2009 te hebben weggewerkt. Het beheerniveau is dan Basis.
- c) In de Binnenstad geldt beheerniveau Hoog. Met oog op de beschikbare financiële middelen, vormen de kademuren en andere civiele kunstwerken een uitzondering. Het beheerniveau hiervan is Basis.
- d) In druk bezochte gebieden geldt een hogere ambitie ten aanzien van het beeld. Deze ambitie beperkt zich tot een hoge beeldkwaliteit door een hogere inrichtingskwaliteit. Om budgettaire redenen is het beheerniveau Basis. Het gaat om de hoofdinfrastructuur, de stads- en wijkparken, wijkwinkelcentra en stationsplein Schothorst. De hogere inrichtingskwaliteit is op dit moment nog niet overal gerealiseerd. Tot en met 2009 vinden werkzaamheden aan de hoofdinfrastructuur plaats, een aantal wijkwinkelcentra wordt de komende 10 jaar opgeknapt en het uitvoeringsprogramma van de Groen-Blauwe Structuur voorziet in de aanpak van een aantal parken.
- e) De wens om ten aanzien van beeld een hogere ambitie na te streven in druk bezochte gebieden, zou ook betekenen dat speelplekken en de omgeving van scholen en instellingen extra aandacht krijgen. De ambitie ten aanzien van beeldkwaliteit en beheerniveau is echter Basis gegeven de budgetten.
- f) Op zeer beperkte schaal zijn in een aantal wijken pareltjes te vinden die zich in positieve zin van de omgeving onderscheiden. Het inrichtings- en beheerniveau is hiervan Hoog. Door achterstallig onderhoud hebben sommige van deze gebiedjes hun oorspronkelijke uitstraling verloren. In de periode tot en met 2009 worden, in het kader van het wegwerken van het achterstallig onderhoud, deze pareltjes in oude glorie

hersteld. Het aantal pareltjes zal dus toenemen. Op dit moment is een beperkt aantal pareltjes aangewezen waar zowel het inrichtingsniveau als het beheerniveau Hoog is. In deel B van deze nota is een overzicht opgenomen van de potentiële pareltjes. De keuze van de pareltjes die worden opgeknapt, gebeurt in overleg met de wijk. Uiteindelijk zullen er in iedere wijk 1 à 2 pareltjes liggen.

De ambities ten aanzien van het beheer komen grotendeels overeen met de afspraken die op dit moment zijn vastgelegd in het bestek voor het dagelijks beheer dat wordt uitgevoerd door Eemfors. In dit bestek zijn de frequenties van uit te voeren werkzaamheden opgenomen (frequentiebestek). De beheerniveaus in deze nota zijn echter gebaseerd op het gewenste resultaat; het gewenste kwaliteitsbeeld dat we nastreven (beeldbestek). Om het frequentiebestek om te zetten in een beeldbestek, worden op dit moment bij de uitvoering van het dagelijks beheer verschillende pilots uitgevoerd. De komende jaren worden deze pilots uitgebreid zodat in de toekomst op de gewenste kwaliteitsbeelden kan worden gestuurd.

3.2 BIJZONDERE LOCATIES

We werken gebiedsgericht aan het verbeteren van de leefbaarheid van buurten en straten. Om hieraan een extra impuls te geven zullen lokaal en tijdelijk extra beheerinspanningen worden geleverd. Voorbeelden hiervan zijn: meer zichtbare aanwezigheid, extra toezicht op de uitvoering, een pilot op het gebied van sturing op resultaat, een hoger niveau ten aanzien van vuilverwijdering, een hogere prioriteit bij het aanpakken van achterstallig onderhoud, of het maken van afspraken met derden (bewoners, winkeliers, scholen, corporaties, etc.) over een gezamenlijke extra inzet. Deze middelen zullen flexibel worden ingezet waar dat nodig is. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om de aanpak van de hotspots veiligheid of de BVA-gebieden.

4

PERIODIEKE EVALUATIES VAN DE UITVOERING VAN HET BEHEER

Op dit moment rapporteren we tweejaarlijks over de effecten van de extra inspanningen die sinds 2001 worden gepleegd om de achterstanden in het beheer en onderhoud in te halen. Hiertoe vindt iedere twee jaar een peiling van de tevredenheid van de burgers plaats. Ook worden de meldingen over de openbare ruimte, die bij de servicetelefoon en de wijkmeldpunten binnenkomen, voor de effectrapportage geanalyseerd. Daarnaast maken we gebruik van de periodieke inspecties van de verschillende onderdelen in de openbare ruimte. Deze inspecties vinden in het kader van het reguliere beheer plaats.

In 2003 is een schouw door professionals uitgevoerd om de uitvoering van het dagelijks beheer en onderhoud te meten. Hierover is gerapporteerd in het kader van een diepteonderzoek. De schouw wordt in 2006 en 2010 herhaald.

In 2006 leggen we aan de hand van de schouw verantwoording af over het realiseren van de ambities uit deze nota. Daarnaast vindt in 2006 de tweejaarlijkse effectrapportage plaats.

Vanaf 2008 willen we de twee rapportages samenvoegen. Hierin wordt een totale verantwoording afgelegd van de reguliere en extra inspanningen om de in deze nota verwoorde ambities te realiseren. Hierbij kijken we ook weer naar de tevredenheid van de burgers.

